

Prese un informācija

Eiropas Savienības Vispārējā tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 97/21
Luksemburgā, 2021. gada 9. jūnijā

Spriedums lietā T-47/19
Dansk Erhverv/Komisija

Vispārējā tiesa atceļ Komisijas lēmumu, kurā konstatēts, ka depozīta maksas neiekasēšana par noteiktiem tādu dzērienu iepakojumiem, ko Vācijas pierobežas veikali pārdod klientiem, kuru domicils ir Dānijā, nav valsts atbalsts

Iepriekšējās izskatīšanas stadijā Komisija nevarēja pārvarēt visas nopietnās grūtības, kas radušās, lai noteiktu, vai depozīta maksas neiekasēšana ir valsts atbalsts

Ar Vācijas federālo tiesisko regulējumu *VerpackV*¹ ir transponēta Direktīva 94/62 par iepakojumu un izlietoto iepakojumu². Attiecībā uz noteiktiem vienreizējas lietošanas dzērienu iepakojumiem ar šo tiesisko regulējumu ir izveidota depozīta maksas sistēma, ieskaitot pievienotās vērtības nodokli (PVN), kas ir jāiekasē visos izplatīšanas ķēdes posmos līdz pārdošanai galapatērētājam, un tā summa ir jāatmaksā pēc iepakojuma atgriešanas. Šīs depozīta maksas neiekasēšana ir administratīvs pārkāpums, par kuru var uzlikt naudas sodu, kura maksimālais apmērs ir 100 000 EUR.

Saskaņā ar Pamatlikumā Vācijai paredzēto pilnvaru sadalījumu šī tiesiskā regulējuma īstenošana ir reģionālo iestāžu atbildība, kuras to var piemērot ar administratīvu rīkojumu vai uzliekot naudas sodus. Šajā sakarā Šlēsvigas-Holšteinas un Meklenburgas-Priekšpomerānijas (Vācija) iestādes uzskatīja, ka pienākums iekasēt depozīta maksu neattiecas uz pierobežas veikaliem, ja dzērieni tiek pārdoti vienīgi klientiem, kuru domicils ir tostarp Dānijā, un ja tie rakstveidā apņemas (parakstot eksporta deklarāciju) patērēt šos dzērienus un izmest atkritumos to iepakojumu ārpus Vācijas teritorijas.

Uzskatot, ka šis atbrīvojums no pienākuma iekasēt depozīta maksu par vienreizējas lietošanas dzērienu iepakojumu nozīmē nelikumīgu un ar iekšējo tirgu nesaderīgu atbalstu Vācijas ziemeļu mazumtirdzniecības uzņēmumu grupai, *Dansk Erhverv*, profesionāla apvienība, kas pārstāv Dānijas uzņēmumu intereses, Komisijā iesniedza sūdzību valsts atbalsta jomā. Iepriekšējās izskatīšanas stadijas noslēgumā Komisija pieņēma lēmumu, konstatējot, ka strīdīgie pasākumi, proti, depozīta maksas neiekasēšana, PVN neiekasēšana saistībā ar depozīta maksu un naudas soda neuzlikšana uzņēmumiem, kuri neiekasē depozīta maksu, nav valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē³.

2019. gada 23. janvārī *Dansk Erhverv* par šo lēmumu iesniedza atcelšanas prasību. Izskatot šo prasību, Eiropas Savienības Vispārējā tiesa sniedz būtiskus precizējumus, pirmkārt, par valsts atbalsta noteikumu mijiedarbību ar citām Savienības vai valsts tiesību normām un, otrkārt, par sekām, kādas attiecībā uz naudas sodiem izriet no tā, ka pastāv grūtības interpretēt piemērojamo tiesību normu, nosakot valsts līdzekļu esamību.

Vispārējās tiesas vērtējums

¹ *Verordnung über die Vermeidung und Verwertung von Verpackungsabfällen (Verpackungsverordnung)* ir 1998. gada 21. augusta noteikumi par iepakojuma atkritumu novēršanu un pārstrādi (*BGBI.* 1998 I, 2379. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 94/62/EK (1994. gada 20. decembris) par iepakojumu un izlietoto iepakojumu (OV 1994, L 365, 10. lpp.).

³ Komisijas 2018. gada 4. oktobra Lēmums C(2018) 6315 *final* par valsts atbalstu SA.44865 (2016/FC) – Vācija – iespējams valsts atbalsts dzērienu veikaliem uz Vācijas robežas.

Pirmkārt, Vispārējā tiesa precizē, kādā mērā uz tiesību normu, kas neattiecas uz valsts atbalsta tiesībām, neievērošanu var lietderīgi atsaukties, lai pierādītu Komisijas šajā jomā pieņemta lēmuma prettiesiskumu. Vispārējās tiesas ieskatā šajā ziņā ir jānošķir atkarībā no tā, vai attiecīgajā Komisijas lēmumā ir lemts par atbalsta saderību ar iekšējo tirgu vai arī tā lemj par atbalsta esamību. Attiecībā uz pirmo gadījumu, tā kā atbalsts, ar kuru ar dažiem tā noteikumiem tiek pārņemti citi LESD noteikumi, nevar tikt atzīts par saderīgu ar iekšējo tirgu, uz to, ka ar valsts pasākumu, kurš kvalificēts par valsts atbalstu, netiek ievērotas citas LESD tiesību normas, nevis tās, kas attiecas uz valsts atbalstu, var lietderīgi atsaukties, lai apstrīdētu tāda lēmuma tiesiskumu, ar kuru Komisija uzskata, ka šāds atbalsts ir saderīgs ar iekšējo tirgu.

Savukārt Vispārējā tiesa uzskata, ka tas tā nav attiecībā uz lēmumiem, ar kuriem tiek lemts par valsts atbalsta esamību. Šajā ziņā tā norāda, ka bez šaubām LESD 11. pantā ir paredzēts, ka vides aizsardzības prasības ir jāņem vērā, definējot un īstenojot Kopienas politiku un darbības. Tomēr šāda ņemšana vērā ir jāveic atbalsta saderīguma pārbaudes stadijā, nevis tā esamības pārbaudes stadijā. Tā kā vispārējo interešu apsvēruma ņemšana vērā ir neatbilstošs apstākļi valsts atbalsta kvalificēšanas stadijā, Vispārējā tiesa nosprieda, ka apstākļi, ka valsts pasākums neatbilst citām Savienības tiesību normām, nevis tām, kas attiecas uz valsts atbalstu, pats par sevi nevar lietderīgi tikt izvirzīts, lai pierādītu, ka šis pasākums ir valsts atbalsts. Proti, LESD 107. panta 1. punkta formulējumam pretrunā būtu uzskatīt, ka valsts pasākums, tā kā ar to netiek ievēroti citi Līgumu noteikumi, būtu valsts atbalsts, lai gan tas neatbilst šajā tiesību normā tieši paredzētajiem nosacījumiem atbalsta identificēšanai.

Vispārējās tiesas ieskatā tas pats *a fortiori* attiecas uz dalībvalsts tiesību normām. Proti, gan no Savienības tiesību vienvērtīgas piemērošanas, gan no vienlīdzības principa prasībām izriet, ka Savienības tiesību normas formulējums, kurā nav nevienas tiesas norādes uz dalībvalstu tiesībām, lai noteiktu tās saturu un piemērošanas jomu, visā Savienībā parasti ir interpretējams autonomi un vienvērtīgi, ņemot vērā tiesību normas kontekstu un attiecīgā tiesiskā regulējuma mērķi. Vispārējā tiesa konstatēja, ka LESD 107. panta 1. punktā nav paredzēta neviena tieša atsauce uz dalībvalstu tiesībām. Turklāt nevis Komisijai, bet gan kompetentajām valsts tiesām ir jāpārbauda valsts pasākumu tiesiskums saskaņā ar valsts tiesībām. Šajā ziņā, ja tiktu atzīts, ka dalībvalsts tiesību normu neievērošana liktu Komisijai kvalificēt valsts pasākumus par valsts atbalstu, tai varētu nākties lemt par šo pasākumu tiesiskumu saskaņā ar valsts tiesībām, neievērojot valsts tiesu kompetenci.

Tādējādi Vispārējā tiesa **noraida *Dansk Erhverv* apgalvojumu, saskaņā ar kuru Komisijai, lai izvērtētu, vai pasākums, ko veido atbrīvojums no depozīta maksas iekasēšanas, ir valsts atbalsts, bija jāņem vērā Vācijas pienākumi, kas izriet no Direktīvas 94/62, “piesārņotājs maksā” principa un Vācijas tiesībām.**

Otrkārt, izvērtējot iebildumu par to, ka Komisija esot kļūdaini novērtējusi, vai naudas soda neuzlikšana ir no valsts līdzekļiem finansēta priekšrocība, piemērojot vēl nepieredzētu juridisku kritēriju, kas saistīts ar attiecīgā tiesiskā regulējuma interpretācijas grūtībām, Vispārējā tiesa norāda, ka šajā gadījumā tas, ka netiek uzlikts naudas sods, nav nošķirams no depozīta maksas neiekasēšanas un tāpat no spēkā esošā tiesiskā regulējuma interpretācijas, ko praksē pieņēmušas kompetentās Vācijas reģionālās iestādes. Šāds konteksts neatbilst nevienam no gadījumiem, kas līdz šim tika izvērtēti judikatūrā naudas sodu jomā.

Šādos apstākļos Vispārējās tiesas ieskatā Komisija ir pamatoti balstījusies uz jaunu juridisku kritēriju, kas saistīts ar saikni starp attiecīgā tiesiskā regulējuma interpretāciju un to, kā iestādes, kurām ir represīvā kompetence, īsteno to, lai pārbaudītu, vai naudas soda neuzlikšana var tikt uzskatīta par no valsts līdzekļiem finansētu priekšrocību. Tāpat Komisija pamatoti uzskatīja, ka grūtības interpretēt tiesisko regulējumu principā var izslēgt, ka naudas soda neuzlikšana varētu tikt uzskatīta par atbrīvojumu no naudas soda, kas ir valsts atbalsts. Proti, situācija, kurā pastāv grūtības interpretēt tiesību normu, kuras neievērošana var tikt sodīta ar naudas soda uzlikšanu, no attiecīgās priekšrocības viedokļa skaidri atšķiras no situācijas, kad kompetentā iestāde nolemj atbrīvot uzņēmumu no naudas soda, kas tam būtu jāmaksā saskaņā ar tiesisko regulējumu. Pirmajā gadījumā pretēji tam, kā tas ir otrajā gadījumā, nav iepriekš pastāvējušā sloga. Proti, ņemot vērā tiesību normas tvēruma nenoteiktību, prettiesiskas rīcības esamība nešķiet

acīmredzama un tādējādi šādas rīcības sodīšana ar naudas sodu nešķiet nepieciešama vai nenovēršama.

Tomēr Vispārējā tiesa precizē, ka kritēriju par piemērojamā tiesiskā regulējuma interpretācijas grūtībām var piemērot tikai ar nosacījumu, ka šīs grūtības ir ierobežotas laikā un ka tās iekļaujas tiesību aktu pakāpeniskas noskaidrošanas procesā. Taču Komisija nav atsaukusies uz raksturu, kas ir gan ierobežots laikā, gan raksturīgs interpretācijas grūtības izraisošo normu pakāpeniskai precizēšanai, lai gan abiem šiem nosacījumiem ir jābūt izpildītiem, lai būtu iespējams secināt valsts līdzekļu neesamību. Šajā ziņā attiecībā uz iespējamo tiesiskā regulējuma interpretācijas grūtību pagaidu raksturu Vispārējā tiesa norāda, ka **Komisija nav minējusi nevienu īpašu apstākli, kas ļautu pamatot šādas neskaidrības turpināšanos kopš 2005. gada vai pat 2003. gada. Turklāt attiecībā uz raksturīgo saikni starp normu pakāpenisku noskaidrošanu un tiesiskā regulējuma interpretācijas grūtībām, tika konstatēts, ka nekas lietas materiālos neļauj secināt, ka šādas grūtības būtu novēršanas stadijā.**

Līdz ar to **Vispārējā tiesa nosprieda, ka Komisija ir pieļāvusi tiesību kļūdu, secinādama, ka nosacījums par valsts līdzekļiem nav izpildīts, neizvērtējot, vai interpretācijas grūtības, uz kurām tā balstījās, ir ierobežotas laikā un raksturīgas normu pakāpeniskai noskaidrošanai.** Šis konstatējums ir norāde, kas ļauj uzskatīt, ka šajā iepriekšējās izskatīšanas stadijā Komisija nevarēja pārvarēt visas nopietnās grūtības, kas radušās, lai noteiktu, vai depoziņa maksas neiekasēšana un naudas soda neuzlikšana ir valsts atbalsts. **Tā kā ir identificētas citas norādes par nopietnām grūtībām, kuras Komisija nevarēja pārvarēt iepriekšējās izskatīšanas stadijā, Vispārējā tiesa pilnībā atceļ apstrīdēto lēmumu.**

ATGĀDINĀJUMS. Apelācijas sūdzību, kas attiecas tikai uz tiesību jautājumiem, par Vispārējās tiesas nolēmumu var iesniegt Tiesā divu mēnešu un desmit dienu laikā no nolēmuma paziņošanas brīža.

ATGĀDINĀJUMS. Atcelšanas prasības ir vērstas uz to, lai atceltu Savienības iestāžu tiesību aktus, kas ir pretrunā Savienības tiesībām. Noteiktos apstākļos dalībvalstis, Eiropas iestādes un privātpersonas var celt atcelšanas prasību Tiesā vai Vispārējā tiesā. Ja prasība ir pamatota, tiesību akts tiek atcelts. Attiecīgajai iestādei ir jānovērš iespējamās nepilnības tiesiskajā regulējumā, kas radušās sakarā ar tiesību akta atcelšanu.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Vispārējai tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127